

Tolkning i Danmark kræver certificering

Kvaliteten af tolkning i Danmark halter. Størstedelen af de tolke, der arbejder på det juridiske, sociale og sundhedsmæssige område har ikke en uddannelse i tolkning eller sprog og er ikke blevet testet i tolkning eller sprog. Tolkning er det eneste hverv i Danmark helt uden krav om dokumenterede kompetencer. Adskillige rapporter gennem de sidste 10-15 år har påpeget, at der er hårdt brug for kvalificeret tolkning. Det er problematisk på flere områder – her er listet en række fakta:

Fakta om tolkning i det offentlige:

Tolkning håndteres i dag af henholdsvis justitsministeriet (retstolkning), kommunerne (socialtolkning) og regionerne (sundhedstolkning).

- Justitsministeriet:
 - Rigspolitiets tolkeliste er det eneste danske tolkeregister. Det er kun tilgængeligt for institutioner under Justitsministeriet.
 - Omkring 80 % af tolkene på rigspolitiets tolkeliste har ikke dokumenterede kompetencer (ingen uddannelse eller eksamen) i tolkning og/eller sprog.
 - De fleste af de sprog, der er behov for i retten, hos politiet, i udlændingestyrelsen etc., dækkes af ovennævnte 80 % tolke.
 - Som en konsekvens af EU-forbeholdet har Danmark undladt at implementere Europaparlamentets og -rådets direktiv 2010/64/EU om ret til tolkebistand i straffesager, hvilket heller ikke vil være umiddelbart muligt, da det stiller krav til tolkningens kvalitet, som Danmark ikke kan opfylde.
- Regionerne og kommunerne:
 - Intet tolkeregister. Tolkerne leveres af kommunale (kommuner) og private tolkebureauer (kommuner og regioner).
 - Alene i sundhedssektoren anvendes der tolke 140.000-200.000 gange årligt, svarende til ca. 400 pr. dag.
 - Omkring 90 % af tolkebureauernes tolke har ikke dokumenterede kompetencer (ingen uddannelse eller eksamen) i tolkning og/eller sprog.
 - De fleste af de sprog, der er behov for på socialkontorer, jobcentre, sygehuse, klinikker, krisecentre, etc., dækkes af ovennævnte 90 % tolke.
 - Regionerne sender tolkning i udbud og stiller ikke krav om dokumentation for tolkenes kompetencer.
 - Tolkebureauerne kan heller ikke dokumentere deres tolkes kompetencer – de har ekstremt få uddannede tolke og så godt som ingen i de sprog, der efterspørges mest. Alligevel henviser regionerne til kravene i deres udbudsmateriale som dokumentation for, at den leverede tolkning er kvalificeret tolkning.
 - En del tolkebureauer bruger på hjemmesider/i PR-materiale deres tolkes optagelse på rigspolitiets tolkeliste som dokumentation for, at tolkene er kvalificerede – men optagelse på listen kræver ikke dokumenterede kompetencer. Så dette må betegnes som falsk varebetegnelse.

- Tolkeuddannelse:
 - Translatøruddannelsen er den eneste tolkeuddannelse i Danmark, og den kan langt fra opfylde behovet for kvalificerede tolke i de sprog, der er brug for (2 translatører i arabisk, 9 i polsk, 1 i rumænsk, 43 i russisk, 6 i tyrkisk – ingen i f.eks. somali, pashto, urdu, farsi, tamil). Denne uddannelse lukker om 2 år.
 - Professionshøjskolen Metropol har forsøgt at udbyde en uddannelse til akademitolk (en ikke-SU-berettiget efter- og videreuddannelse for tolke, der allerede har grundlæggende kompetencer i sprog og tolkning). Der har ikke været tilstrækkelig søgning til uddannelsen, og den udbydes derfor ikke længere
- Samfundsøkonomien:
 - Udenlandske undersøgelser dokumenterer stort ressourcospild pga. mangelfuld tolkning, f.eks. i form af længere sagsbehandling i retten eller på socialkontoret, længere konsultationstid på sygehuset, flere undersøgelser, øget risiko for fejldiagnoser, forkert behandling eller manglende behandling. Det betyder tabt arbejdstid og manglende overholdelse af retssikkerhed og patientsikkerhed samt behandlingsgarantier.
 - Der er derfor en samfundsøkonomisk konsekvens af det omfattende brug af ukvalificerede tolke.
 - Risiko for, at uskyldige er blevet dømt og skyldige frikendt.
 - Risiko for sygdomsforløb eller dødsfald, som kunne være blevet forhindret.
 - Risiko for, at nogle har fået for mange sociale ydelser og andre for få.

Løsning:

- Certificeringsordning for tolke med minimumskrav til kompetencer: Tolke skal have kompetencer i sprog, dvs. indgående kendskab til dansk og fremmedsproget og den anvendte fagterminologi, og i tolkning, dvs. indgående kendskab til tolkesituationen, tolkerollen, tolkestrategier og tolkeetikken.
- Lovfæstet krav om, at alle offentlige institutioner skal bruge certificerede tolke.
- En national og offentlig tilgængelig liste over certificerede tolke.
- En SU-berettiget tolkeuddannelse i universitetsregi.

Tidligere tiltag fra Tolkeudvalget:

Udgivelse af rapporten "Tolkning i den offentlige sektor" oktober 2015

Tale på Folkemødet 2014 og 2015

Foretræde for Folketingets social-, sundheds- og retsudvalg i vinteren 2012-2013

Offentlig høring om tolkning i marts 2012

Translatørforeningens tolkeudvalg

Carina Graversen
 Translatør i italiensk
 2627 1248

Anette Nørgaard Jappe
 Translatør i engelsk
 4062 3063